

Domovina

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. — **Dopisi** naj se izvolijo frankirati. — **Rokopisi** se ne vračajo. — Za **inserate** se plačuje vsakokrat po 10 kr. od garmond-vrste.

Velja do konca leta 1 goldinar. — **Denar** naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celji.

Slovenci, vstrajajmo!

Slovenci nismo imeli nikdar dobrih časov. Malo let je še temu, ko je vsled nadvlade nemških strank pri nas marsikdo mislil, da ima pravico, kar očitno s prstom kazati na odločnega Slovence, kakor na kakošnega grešnika. Vendar smo si v poslednjih dvajsetih letih in deloma že popred Slovenci pred svetom nekaj več veljave pridobili in sicer največ z lastno delavnostjo, z lastno vstrajnostjo, nekoliko pa tudi s tem, ker je z Dunaja nekaj let sem pihal veter, ki ni bil Slovanom več sovražen. Ali časi se utegnejo spremeniti. Slovenci bomo brez lastne krivde prišli v nemilost pri vladah in pri vladajočih strankah, kajti če se ministerstvo v državnem zboru opira na tisto stranko, katera ne mara za Čehe in Slovence, ne smemo pričakovati, da bi nas doma uradniki „na rokah“ nosili. — Toliko je pač gotovo, da Slovenci v bodoče, v prihodnjem bližnjem času nimamo nič več pričakovati, da bi se nam dalo še kaj takošnega, kar bi sicer smeli po vseh človeških in natornih pravicah in po obstoječih postavah terjati. V bodoče bode nam Slovcem le na to delati, da ohranimo to, kar smo si v poslednjem času pridobili in kar smo si iz lastne moči stvarili. In to niso kar tako majhne pridobitve. Res, da smo na političnem polju malo dosegli: le na Kranjskem smo prišli v političskih zastopih do veljave, do prvenstva, povsod drugod imamo le neznatne manjšine, katerim nasprotne brezobzirne večine nikakor ne dopuščajo, da bi se okrepčale. Ako

bode nastala ostra, mrzla sapa hudo pihala, zaganjale se bodo nasprotne stranke z vso močjo v naše postanke in izkušale nam podreti, kar smo z velikim trdom priborili. Toda o tem, kar smo na političnem polju Slovenci dosegli, in kako bi to obvarovali, nismo se namenili govoriti. Slovenci smo namreč na kulturnem (duševnem) polju veliko več dosegli, kakor na političnem. Naše pridobitve glede omike v poslednjih letih so namreč veliko več vredne, kakor pridobljene političske pravice v raznih deželah in občinskih zastopih in v raznih korporacijah (zastopništvih). Res bi bila n. pr. škoda, ako dobi vsled družega Slovcem neprijaznega upliva ta ali oni mestni zastop zopet nemčursko lice, res bi bila škoda, ako postane ta ali oni okrajni zastop, šolski svet zopet nemčurski, ali še večja kvar bi bila, ako se vsled neprijazne sape Slovenci tako ohladimo, da bi pozabili na svoje kulturne zavode, na svojo književnost, na svoje daljno izobraževanje v svojem jeziku in našem duhu, ako bi opustili pričeto lepo združevanje, ki nam lepo pristoja, ki nas tako lepo krasi, blaži in osrečuje. Slovenci imamo namreč lepo literaturo že, vse polno lepih slovenskih knjig, katere moramo le naprej še širiti med narod in le naprej pomnoževati. Bolj ko nas bodo od zgoraj mrzili, bolj se moramo sami ogrevati s svojo knjigo, s svojimi časopisi! Koliko prekornih društev imamo Slovenci! Naš ponos je „družba sv. Mohora“, v čast nam je „Slovenska Ma-

tica“, lepo se razvija „družba sv. Cirila in Metoda“ itd. Ako bomo nekaj veljave izgubili Slovenci pri merodajnih faktorjih v višjih krogih, ne moremo se na drug način maščevati, kakor da za ohranitev svoje narodnosti ondi kaj storimo, kjer se nam brani ne sme in ne more. Utegne se zgoditi, da dobimo bolj nemško ministerstvo še, kakor je sedanje, ki se je itak že dosta na nemško stran nagnilo; takrat otvorimo Slovenci v Ljubljani svoj „Narodni dom“, za katerega smo že veliko novcev nabrali. Če se bodo kje v šoli ali v uradu slovenščini vrata zaprla, odškodujemo se s tem, da k „družbi sv. Mohora“ še v večjem številu pristopamo, da bode ta biser slovenski imel 50.000 udov. Če bodo nam nemške šolske nadzornike nastavljali, glejmo Slovenci, da podpiramo „družbo sv. Cirila in Metoda“ krepkejše, da bode ona za slovenske manjšine v

nemških krajih snovala slovenske šole. V obče ne smemo v bodoče Slovenci nobenega narodnega društva zanemariti. Kjer se je osnovalo med Slovenci kdaj narodno društvo, bodisi še tako majhno, bilo je to v narodnem oziru tolikega pomena, kakor je v gospodarskem pomenu to, če kmet izredi n. pr. eno živinče več ali če posadi ali požlahtni drevesce. Njemu se potem smili, če mu živalica pogine ali če mu drevo usahne. Nam Slovencem naj bi se pa smililo, če bi v bodoče, ko bode morda morilna sapa pihala, usahnila tu čitalnica ali bralno društvo, tam učiteljsko, ondi kmetijsko društvo. Slovenci moramo vse take pridobitve visoko ceniti. Sicer mora pa biti slehern narodnjak, bodisi katerega koli stanu, značajan in dosleden! Vsi skupaj Slovenci pa se držimo pri našem kulturnem boji gesla: Ne udajmo se!

Celjske novice.

(Cesar v Celji). Ko pride Njih Veličanstvo k velikim vojaškim vajam v našo okolico konec avgusta, bival bode v prostorih okrajnega glavarstva. Za cesarjevo spremstvo bodo se priredili prostori v hotelih „pri slonu“, „pri nadvojvodi Ivanu“, in za cesarjeve konje se bodo še le hlevi zidali v gostilni „pri kroni“. Za nadvojvode se bode pa priredil Višegrad pri Teharjih.

(Kje je Končan?) To vprašanje danes pretresa vse celjsko prebivalstvo. — Kakor smo poročali v jedni prvih številčk našega lista, mislilo se je, da je v pijanosti svoji našel smrt v Savinji. A temu ne bode tako. Roka pravice in resnice prišla je na sled marsičemu in danes govorijo se reči, da se človeku ježijo lasje na glavi. Priprli so tudi že več oseb, med temi znanega oštirja in načelnika veterancev Franckija.

(Nemški tiskarni v Celji) bi rad na noge pomagal mlad nemškutarček Golč iz Ljubljane, ki je pri zboru društva „Südmark“ v Gradci predlagal, da bi se osnovalo nemško tiskovno društvo, ki naj bi prevzelo Rakuševo tiskarno. Lepo potolažili so drugi Golča, kakor potolaži mati svojega kričečega otroka, češ, da se bodo že te tiskarne usmilili, kedar bodo okoliščine dopustile. „Südmark“ namreč nima bogve kaj novcev,

čeravno ga vse odlične nemškutarške glave podpirajo, nabrala je le kacijh 4000 gld., pa hoče s tem slovenske kmetije kupovati za — Nemce. Kaj se boste neki repenčili?! Če en slovenski grunt kupite, pa je Vaša kasa prazna! —

(Kako celjske nemškutarje bôdejo v oči) naši denarni zavodi: „Južnoštajerska hranilnica in posojilnice!“ kaže njih rezka pisava. Vsaka beseda, ki jo gospod M. Vošnjak ali kdo drugi spregovori za te zavode, jim je „reklama“. — Hvala bogu, naš narod ne rabi reklame za svoje denarne zavode, ker sedaj že vsak zaveden Slovenec sam vé, kje ima nalagati novce ali si iskati pomoči. Proti tej zavednosti in narodni sili so zastoj vse lažnjive protiagitacije nemškega celjskega lista, brezvspešno tudi tiho rovanje nekaterih — celó sodnijskih — agitatorjev, — Svoji k svojim!

(Na dan sv. Cirila in Metoda) videli smo zvečer okoli Celja goreti nad sto kresov; opazovati jih je bilo do Pohorja in Solčavskih planin. „Deutsche Wacht“ ima pa — kot straža seveda — še boljše oči; videla je krese plapolati od Karavank pa do Urala, njih žarki razsvetljevali so obraz materi „Slaviji“. — Mi občudujemo „D. Wacht“ za njen bistri pogled, in se nam — kar se

kresov tiče — jako dopada od nje naslikan prizor. Omeniti imamo le še, da je „D. W.“ v svoji sliki zgrešila kresove na obali sinje Adrije.

(**Celjske nemškutarčke**) silno peče, da je državni poslanec gospod Robič pojasnil v državnem zboru delovanje zloglasnega nemškega „Schulverein-a“ na slovenskih tleh ter dokazal, da „Schulverein-ove“ šole le pačijo naše ljudstvo in slovenskim otrokom jemljejo verski in narodni čut. — Nad to rezko oceno srdé se naši nemškutarji kot ose, če jim dregneš v gnjezdo. Oni ne morejo razumeti, da slovenski narod na Spodnjem Štajerskem ne mara za nemške šole. Poznamo „Schulvereinske“ šole in njihov učence. Slednji so uropani našemu narodu. Materni jezik ostane jim tuj, verski čut pa se v njih zamori. Tega ne odvaga nekaj slabo govornih nemških besed in nemški pozdravi, katerih se tak otrok navadi zato, da jih v nekaj letih pozabi. — Čemu so toraj take šole v Sevnici, Štoreh, Rogatci in drugje? — Mi obžalujemo, da se trosi denar v take neplodne namene, ko bi ga menda tudi naši nemškutarji boljše in rajše kje drugje rabili? Zaradi tega so pošteni Nemci že siti tega hujskajočega dela in dohodki nemškega „Schulvereina“ so se — na žalost vsem pravim nepopačenim nemškutarjem — v zadnjem letu znižali za 34.000 gold. — Želimo v prid ljubemu miru in umnemu denarnemu gospodarstvu, da gré tako dalje, našim slovenskim občinam pa priporočamo, da se proti vsakemu poskusu nemškega „Schulverein-a“ povsod odločno postavijo po robu.

(**Utonil je**) pri kopanju v Savinji cerkovnik oo. kapucinov Ignacij Zapušek.

Spodnje-štajerske novice.

(**Premembe pri č. duhovščini.**) Č. g. Kukovec ne sprejme dekanijske fare pri sv. Lenartu v Slov. goricah. Č. g. kaplan Moravec je upravitelj župnije pri Mali nedelji.

(**Prevzvišeni škof Strossmajer,**) slavni Jugoslovan, biva zdaj v Slatinskih toplicah.

(**Občnji zbor podružnice sv. Cirila in Metoda v Škofiji vasi**) bil je jako mnogobrojno obiskan. — Ljudstvu razlagal je o pomenu družbe g. dr. L. Gregorec, katero mu je z odobravanjem pritrjevalo. Na to govoril je še g. Dragotin Hribar iz Celja o ožjem pomenu družbinega delovanja na kar se je pričelo upisovanje. — Kako se zaveda ljudstvo svoje narodnosti je najbolji dokaz to, da jih je koj še enkrat toliko pristopilo, kakor jih je lansko leto bilo vpisanih. — Le pogumno naprej!

(**Na čast sv. Cirila in Metoda**) je gorelo krog sv. Duha na Ostrem vrhu več ko 50 kresov, in tudi možnarji so pokali vmes.

(**Na železnični postaji Pesnica**) — Pössnitzhofen v Slovenskih goricah se uradniki kregajo nad tistimi pošiljalci, ki imajo na tovrnih listih in blagu slovenske naslove.

(**Zvonarna v Ljubljani**) namesto „Glockengiesserei in Laibach“ želeli bi na zvonih, katere g. Albert Samassa vlije za cerkve na Slovenskem!

(**„Südmark“!**) — Slovenci, to Vam je občudovanja vredno društvo, znamenje velikosti Spodnještajerskih nemškutarjev. — Najprvo je sklenilo, vsa slovenska posestva na Spodnjem Štajerskem pokupiti za pristne Nemce, sedaj pa hočejo že tudi pogoltniti Italijane na Tirolskem. Vrh tega ustanovili bodo Südmarkovci tiskovno društvo za južne dežele in rešili vse svoje ljudi, kateri so že napravili „krido“ ali jo pa še napraviti hočejo. Za to vse — za dežele in ljudi — imajo pripravljeno že čez dva tisoč goldinarjev. Slovenci, Vas ni strah? — Ni treba, kajti graški orakel dr. Derschatta je rekel, da je to vse „erwägenswerth“, da pa ni tako lahko kot — hruške peči! —

(**Novo mašo**) bode imel č. g. J. Renier v Laškem trgu 26. t. m.

(**Slovensko pevsko društvo**) v Ptujih namerava svojo veliko besedo ali preložiti na 8. dan septembra, ali za letos opustiti, ker se Slovenci udeležujejo zdaj razstave v Pragi, zdaj one v Zagrebu. Upravni odbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ pa namerava 15. avg. v Celji zborovati.

(**Toča**) je 8. t. m. hudo potolkla po Pohorji, posebno okoli Konjic in močno škodovala vinogradom.

(**V Laškem trgu**) se bode po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta ondotna 5razredna ljudska šola razdelila v 2razredno čisto nemško in 4razredno slovensko. V resnici pa bode tako: Na nemški šoli se ne bode nič slovenski učilo, na slovenski se bodo pa še pridno v nemščini vadili, vsaj kot predmet, če ne celó kot učni jezik v 4. razredu. Tukaj je imel gotovo nemški „šulferajn“ svojo roko vmes.

(**Birma v Rajhenburgu**). 4. t. m. je bil velik praznik za trg in okolico ter časten dan za marsikoga. Trg je bil okrašen z mnogimi narodnimi zastavami. Milostljivi knezoškof so obiskali šolskega ravnatelja Fr. Jamšeka, ki je bil njihov učitelj v Konjicah pred kacimi 30 leti.

(**Vodstvo nemške hranilnice v Ptujih**) je po poročilih tako razprto, da niti svoje glave ne more najti.

(Dijaško veselico) so bili v Framu priredili dne 12. julija mariborski učiteljski pripravniki, dokončavši svoje šole. Beseda je bila kaj lepa in zanimiva. Letos je došlo izpit 13 pripravnikov, dva (gg. Čeh in Horvat) celó z odliko.

(Iz Bočne) pri Gornjemgradu Vam poročam, da smo tudi tukaj imeli na predvečer sv. bratov Cirila in Metoda, visoko v planini veliki kres, kateri je gorel med gromenjem topičev, ki se je razlegalo po celi Zadretski in Savinjski dolini, in s tem dramilo naše še zaspane sosede, kajti malo število kresov si videl v Gorenji Savinji. Imejmo upanje, da prihodnje leto se bodo kresi gostejši videli.

Druge slovenske novice.

(V Ljubljani) je bila lepa slavnost v nedeljo 12. t. m., ko je vzdalo „Pisateljsko društvo“ spominsko ploščo v smrtno hišo pokojnega Bleiweisa, „očeta slovenskega naroda“.

(V Celovci) so zmagali Slovenci odnotni nemški magistrat s tem, da je državno sodišče, kamor so se bili nestrpni celovški mestni očetje pritožili, razsodil, da je celovški magistrat dolžan sprejemati slovenske vloge. — Nemški „šulferajn“, ki dela tudi med Slovence nepotrebne nemške šole, n. pr. v Sevnici, Pikrah, Laškem trgu, Slatini itd.), zboroval je v Celovci, kjer so ga bile tudi vladne glave lepo sprejele; vendar se temu nebodigatreba društvu že slabše godi; lani je imelo 34.000 gld. manj dohodkov. Prav je; vsaj Slovincem ne bode več novih nemških šol silil.

(Oblak) se je bil vtrgal pri Muravi na Zgornjem Štajerskem in napravil strašno škodo, več hiš in oseb je hudournik kar odnesel.

(V Gorici) bode konec septembra kmezijska razstava in shod vinorejcev.

(Nove slovenske knjige). Ne mine dan, da ne bi prišla več ali manj lepa slovenska knjiga na svetlo; kajti Slovenci imamo že veliko marljivih in spretnih pisateljev in tudi že nekaj požrtvovalnih založnikov. Danes naznanjamo knjigo, katero prav toplo priporočamo: „Srce“. Spisal v italijanskem jeziku Amicis, za Slovence priredila Janja (t. j. Neža) Miklavčič, učiteljica v Št. Vidu nad Ljubljano. Dobiva se pri knjigarju Giontini-ju v Ljubljani (4 zvezki po 20 kr.), a tudi pri Drag. Hribarju v Celji. V njej je kaj lepo in podučno berilo za slovensko mladino, kateri se hoče s čitanjem te knjige srce ogreti za vse dobro in plemenito.

(V Gorici), v tem še zeló laškem mestu slovenske korenine, imajo slovenski trgovci in obrtniki veliko slovenskih napisov na svojih tablah in kazalnih, če tudi to Lahe zeló bôde v oči. Naj bi vrle domoljube posnemali tudi celjski, mariborski in ptujski narodnjaki.

(Nabrežina) utegne dobiti sčasoma malo šolo za kamnoseke, kakor je obečal naučni minister v državnem zboru.

(Posojilnica v Črni) na Koroškem se je še le proti koncu lanskega leta ustanovila, pa je imela za ondotne razmere že kaj lepe vspehe, namreč 19 zadrušnikov, 1198 gld. dohodkov, 566 gld. izdatkov in 1000 gld. hranilnih vlog.

(Konec šolskega leta) je bil sredi t. m. po mestih, kjer so srednje šole, drugod bode še le konec julija (n. pr. krški okraj) ali konec avgusta (brežki okraj). Dela se pa na to od gosposk, da bi se povsodi hkrati končalo.

(Posojilnica v Logatci) je imela lani 41.489 gld. dohodkov in 41.214 gld. izdatkov. Število družnikov je narastlo na 363. Udje plačujejo po 3 gld., po 1 gld. ali po 50 kr. vstopnine ter vzamejo deleže po 100, 10 gld. ali po 1 gld. Čisti dobiček je bil lani 1326 gld.; zadružni zaklad iznaša že 1723 gld. Posojilnica bode imela odslej neomejeno poroštvo.

(V Trstu), kjer so zoper voljo domoljubnega župnika pri sv. Justu prepovedali v tej cerkvi slovenske pridige, prepovedujejo še v carinskem uradu, slovenski govor. O to so strašni ljudje!

(Praznik sv. Cirila in Metoda) so po mnogih slovenskih krajih v nedeljo 5. t. m. lepo praznovali. Na Koroškem so kresi goreli, drugod so bile maše in veselice v Krškem pa s streljanjem slovesna sv. maša, pri kateri so učenci lepe nove pesmi izbornopeli; pobožni domoljubi začeli so tudi nabirati za novo cerkveno zastavo sv. Cirila in Metoda. Kupilo se bode še več slovenskih knjižic za šolsko mladino.

(Bralno društvo v Kostanjevici) priredi dne 19. t. m. popoldne veselice s petjem in godbo. Iz prijaznosti sodelujejo g. pevci iz Brežic in iz Krškega.

(Rudečica) davi tu in tam prešiče, po raznih vaseh na levem in desnem bregu Save. V veliki vročini, kakoršno smo imeli prve dni julija, se rada oglašata morilka.

(Z nova izvoljeni župan ljubljanski), Peter Graselli je potrjen od presvetlega cesarja.

(V Kostanjevici) je zopet za župana izvoljen g. O. Sever.

(Pogorel) je v Cerkljah pri Krškem posestnik Žarn z živino vred; Marinčku je zgorel kozolec. Zavarovan je prvi bil le za 600, a škode ima blizo 2000 gl.

(Družba sv. Cirila in Metoda) ima letos svoj veliki zbor v Kamniku, 23. t. m. Podružnici njeni v Šmarji in Gornjemgradu imeli ste nedavno svoje občne zборе.

(Strela) je ubila vojaka topničarja 3. t. m. blizo Turnske graščine pri Krškem, ko je šel po vodo.

(V Ameriko) je šel kovač Jurečič iz Drnovega pri Krškem.

(Posojilnica v Ribnici), pod vodstvom c. kr. sodnika in deželnega poslanca Višnikarja, je štela lani 469 udov, imela 261.448 gl. prometa, naredila 2034 gl. čistega dobička in 1000 gl. združnega zaklada. Lep napredek za mlad zavod!

(Okrajna učiteljska skupščina v Krškem) je volila za odposlance k deželni učiteljski skupščini gg.: Dr. Romih, Abram in Lunder. Pri zboru je razdelil marljivi krški učitelj, g. Rozman, med učitelje veliko v svoji šolarski delarni z učenci izdelanih ptičjih hišic za senice. S tem se bode ljudstvo in mladina spodbujala k ptičjemu varstvu — V Litiji sta bila voljena v dež. učiteljsko skupščino gg.: Ravnikar in Škrbinec. Tudi učiteljska beseda, pri kateri je bilo opaziti več č. duhovščine, se je dobro obnesla. V Črnomlju je bila 16. t. m. uradna učiteljska skupščina.

Druge avstrijske novice.

(Naš državni zbor) pretresuje že tedne in tedne državni proračun; slovanski poslanci se pritožujejo gluhim nemškim liberalcem in ministrom o krivicah, ki se jim godé, nemški liberalci in antisemiti (nasprotniki judov) se pa med seboj osebno psujejo, da mora cela zbornica vmes poseči, da jih umiri, razsodi in potolaži. Žalostna skupščina! Kdaj je bilo med Slovani kaj tacega? Nikoli!

(V državnem zboru), ki se bode komaj te dni zaključil, bil je v poslednjih 14 dneh

proračunski razgovor. Pri ljudskem šolstvu se je bil oglasil tudi naš slovensko-štajerski poslanec Robič, ki je jedrnato govoril o pomanjkljivosti našega šolstva. Od naučnega ministra smo pa slišali zopet za Slovane žalostno izjavo; rekel je, da se pri obrtnem šolstvu ni treba ozirati na narodnost, na materinski jezik učencev. Iz tega se dá sklepati, da so po njegovih nazorih tudi nemške obrtne šole dobre za slovanske učence. G. Robič je učni upravi in nemškutarskim kričačem povedal veliko resnic. Hvalil je iz lastne izkušnje slovensko-štajerske učitelje, kako so iskreno domoljubni in kako ognjevito gojijo v šoli ljubezen do naše presvetle vladarske rodovine. Tožil je pa g. Robič o pomanjkanji učiteljev in o prednosti, ki se daje sitnemu „šulferajnu“, kateri povsodi tudi slovenske otroke v svoje nemške mreže lovi. Poslanec dr. Gregorec je vprašal ministra v zadevi volitev v ptujski okrajni zastop.

(Ogerski državni zbor) ima tudi žalosten obraz. Posvetoval se je tedne in tedne o preuredbi uprave, t. j. političnih gospod. Nasprotniki te preuredbe hočejo z nepretrganimi protigovori celo stvar zavleči: Poslanci so se navoljili že sedeti v zbornici v poletenski vročini; zbornica je bila že tako prazna, da je predsednik nenavzočnim poslancem ustavil njih plačo. Pred tednom so se poslanci v tej zbornici hudo kavkali in kregali med seboj.

(V Prago), k ondotni krasni razstavi, ide meseca avgusta še drug posebni vlak s Slovenskega.

Ogled po širokem svetu.

(Ognjenik Vezuv) na Laškem zopet bljuje. Od dveh radovednežev, ki sta šla preblizo žrela zanimivo natorno prikazen opazovat, je jeden vanj padel. — Šel je torej živ v pekel.

(Nemški cesar) je obiskal zopet angleško kraljico.

(Mladi srbski kralj) namerava v spremstvu svojih ministrov obiskat našega cesarja.

D o p i s i.

Slov. Bistrica 16. julija 1891. „Fräulein Thurn in nemški Schulverein.“ — Kakor čitamo v „Tagespošti“ priredili so tukajšnji Velikonemci veselico na prid nemškemu društvu „Schulverein“, ki ima nalogo, ponemčevati slovensko mladež. Sodelovala je pri veselici tudi gospica Thurn, katera se v „Tagespošti“ posebno hvali. Da

bodo tudi naši bralci vedli, kdo je ta „frajla“ jim moramo povedati, da je to hči grofice Otilije Thurn Valsassina in notarja Franc Rateja v Slov. Bistrici. Toraj mati Kranjica oče bivši Slovenec — hči pa pristna nemčurka, ki nastopi v igrokazih na korist nemškemu „šulferajnu“. Take ptice imajo gotovo lepo — perje.

Sedaj naj pa še kdo reče, da nemški „šulferajn“ ne ponemčuje — slovenskih otrok.

Iz pod Rifnika. Z velikim navdušenjem so obhajali zavedni Slovenci veleimenitni praznik svetih blagovestnikov naših Cirila in Metoda, katerima na čast so na predvečer po Slovenskem goreli veličastni kresovi. Tudi tukaj na visokem Rifniku so naši vrli mladeniči zakurili velik kres, in s silnim pokanjem topičev v duhu odzdravljali probujevajočim se nam bratom trpinom v tužnem Gorotanu, naznanjaje, da mi Slovenci složno v boju za vero in narodnost našo ne omagamo in se nikdar ne podamo. Želeti je tedaj in dolžnost naša je pospeševati, da se to slavljenje v prihodnje ohrani in sploh narodna zavest vedno bolj širi in utrjuje.

Od sv. Jurija ob Taboru. Naše mlado bralno društvo, ki je doživelo mnogo neopravičenih napadov, pa vkljub temu vrlo napreduje, priredilo je v nedeljo dne 28. junija t. l. v gostilniških prostorih g. Bl. Brišnika primerno popoldansko veselico, ki se je povsem povoljno obnesla ter društveni blagajnici vrgla precej čistega dohodka, ki se bo obrnil temu prekornemu društvu v prid, v prvi vrsti v razširjenje društvene knjižnice. Vsem gg. udeležencem imenovane veselice, posebno pa cenjenim gostom iz Celja, ki se niso ustrašili niti dolgega pota niti tropične vročine, ter s svojim pohodom ne malo pripomogli k tako povoljnemu vspehu, izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo. Bog živi vse pospešitelje narodnega napredka! Odbor.

Iz Ormoža 2. julija. — Ormoška posojilnica je imela po petnajstletnem delovanju koncem leta 1890 posojenih 126.590 gld. 74 kr. in sicer na menice in na dolžna pisma; vlog pa je bilo lani 92.980 gld. 74 kr.; zadrušnikov je bilo 592, ki imajo pri zadrugi 17620 gld. 47 kr., zadržno premoženje je naraslo od 13154 gld. 29 kr. na 14856 gld. 60 kr.

Od 1. januarja do konca junija 1891 se je vložilo 28343 gld. 67 kr. vrnilo se je od zadrušnikov 44089 gld. 98 kr.; izplačalo se je vlog v tem polletju 17539 gld. 81 kr., posojil pa se je zadrušnikom dalo 60684 gld. 45 kr. Gotovine je posojilnica imela koncem leta 1890 5253 gld. 27 kr., koncem junija letos pa 1283 gld. 58 kr.; število zadrušnikov se je letos na 670 pomnožilo.

Pri občnem zboru, katerega se je 53 zadrušnikov vdeležilo, je predsednik g. dr. Geršak povdarjal imeniten pomen takih zadrug sploh, posebno pa te zadruge za celi ormoški okraj; v zadnjih letih se je tudi kmečki stan začel bolje zanimati za

ta naroden zavod, ker se tudi z vlogami precej prikazuje. Za dobre namene je posojilnica odločila 100 gld.

Cerkevjak pri Malinedelji. Z veseljem te pozdravljamo „Domovina“ iz našega prijetnega „Cerkevnjaka“, kjer je naš dični in slavni Krempelj se naukuševal ter opeval tužno tvojo zgodovino mila slovenska domovina!

Imenitno in sveto zadačo postavila si si na svoj program, širiti narodno zavest med nižje sloje slovenskega ljudstva, njemu omiliti čut do besede, v kateri ga je njegova mati učila izrekati prve besede „Gospodove molitvice“, ob enem navdahniti ga s ponosom, da njegov mili in krasni jezik, naj si ga švabski izrodki imenujejo barskim, zares krasni jezik, katerega je povzdignila rimska stolica ob času sv. blagovestnikov na najvišji vrhunec časti in pripoznanja! —

Ko bodeš domovina imela sinove navdahnjene z narodnim ponosom, takrat bali se te bodo tvoji sovragi, takrat bo njihova ponemčevalna ost polomljena — uničena! „Domovina“ širi pa tudi in neguj domovinsko ljubav v širjem pomenu, do naše mogočne domovine mile Avstrije, ker ako bi vse njene sinove vezala prava avstrijska domovinska ljubav, bi ti ljuba slovenska domovina ne trpela toliko ponemčevalnega nasilja!

„Domovina“ širi pa tudi omiko in vede, neguj ti cvetki, kateri požlahtnujeta človeško srce, ker brez teh cvetk narod hira in nazaduje, ti cvetki ga povzdigujeja na stališče vredne človeške družbe. Ne ustraši se truda, ker žilava vstrajnost preмага vse ovire in zmaga bo sijajna.

Mi pa dragi rojaki žrtvuemo gnotne in duševne sile, krepko stojmo okrog „Domovine“, katero Bog poživi, k pridu slov. naroda. „Junior“

Od Save. (Most čez Savo) pri Vidmu je prevzela zdaj po preteku 25 let v zmislu takrat sklenene pogodbe kranjska dežela. Vendar mostnina ostane ista in nespremenjena, kakor do zdaj, vsaj do takrat da se snide kranjski deželni zbor, ki utegne stvar prenarediti ali pa pri starem pustiti. To poslednje bi v zadevi ljudstva to in onstran Save nikakor ne priporočali. Mostnina na tem mostu je kaj občutljiva. Le pomislite, 68 kr. se plačuje od voza z 1 parom konj; le Krčani plačujejo 20 kr. manj. Tu mora torej slehern voznik globoko v žep seči. Res stane veliko popravljanje mostu, za kar pa mora dežela zdaj skrbeti in gledati, da ne bode pri mostu zgube imela. Ali ostati je treba pri običanem načelu, in to je, da za ceste in mostove

nikjer posamezne osebe ne skrbe, marveč je ta skrb dolžnost občine, okraja ali dežele. Zato naj bi se bližnje kranjske in štajarske občine potegnile pri svojih deželnih zborih, da večje breme za ta most deželi prevzamete, in da le manjše breme pride na posameznike, ki most rabijo. Pešči

naj bodo pač od kraja prosti, vsaj domači krški in videmski, če mogoče pa tudi domači vozovi. Za tujce naj se pobira mostnina, n. pr. Italijani, podložniki tuje države naj plačujejo za svoja velika krdela konj ki čez gredó.

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz društvenega življenja
v Celji v letih 1830—1860.

(Dalje.)

V Celji se je bil l. 1848. tudi nemški časopis ustanovil, ali šteti so mu bili le kratki dnevi — kajti prenehal je že s koncem istega leta. Ljublj. „Novice“ pravijo ob njegovi smrti: „Celjske nemške novine niso za domovino, za občni blagor in korist nič pripomogle, Slovenščini pa so vedno protivne bile“**).

V Celji je bilo pač že takrat mešano prebivalstvo, da je pa Slovencev več bilo, če tudi ne v višjih krogih, to svedoči to, da se je slovenski časopis dalje obdržal nego nemški, ki je brez dvombe imel pri uradnikih več zaslombe. Vendar so takrat med Nemci v Celji bile dobre duše, ki so hotele na to delati, da bi obe narodnosti složno med sabo živeli. Zato se je bilo l. 1848. ustanovilo tu „društvo za posredovanje med slovensko in nemško narodnostjo“. A društvo je baje le kratek čas delovalo — če je sploh kaj delovalo.

Celjski Slovenci so l. 1849.***) tudi v gledališči nastopili — m sicer s predstavo slovenske igre „Županova Micika“. Bilo je to meseca septembra. Ta velevažen korak je navdušil štajarske slovenske rojake, od katerih je marsikdo pohitel z „lukamatijem“, ki je komaj voziti začel, v belo Ljubljano, v središče slovensko. Tako se je bil radi tega zavzel slavni jezikoslovec Caf, ki je bil takrat duhovnik v Framu. Po svojem povratku iz Ljubljane piše v „Novicah“ med drugim tako-le:

„Ljubljana je vredna, središe Slovenstva biti. Kedar sim se ob povratku po železnici niz Save proti „zidanemu mostu“ peljal, in visoke gore sive skale, kakor velikanske gradove večniga Stvarnika v nebo sterméti

*) Celjani so bili dolgo potlej brez nemškega lističa. Pred kakimi 15 leti so imeli le litografovani listič „Cillier-Anzeiger“ se je menda zval, potlej so dobili „Cillier-Zeitung“, ki se je naposled prelevila v „Deutsche Wacht“.

***) Veselico slovensko so bili že l. 1848 osnovali, prvi pri tem je bil tiskar Jeretin, ki je imel dva sinova. Sin Edvard je bil slikar in pozneje tiskar; tudi on je bil dober Slovenec.

vidil, sim si mislil: „ravno tako močno stoj ino se spenjaj po cesarski besedi oživljena Slovenska narodnost, kakor je čez léto ob prevratih skoro vsih reči obstala naša zvestoba do cerkve ino vlade, ko so drugej duhovnike in oblastnike preganjali in izganjali“ — kar hlapón vis Savino mimo Vlačkih toplic do prijetnega Celja prisope, kjer mi veselo na ušesa glas zadoni, da se je tškaj v nedeljo izverstno v gledišu igrala: „Županova Micika.“ Slava tedaj Ljubljani Slava Celju — Slava vsm domorodcam!“

A ta predstava ni bila osamljena, vsaj beremo, da so slovenski diletanti tudi l. 1851. še igrali slovenske igre.

Pa saj ni čuda! V Celji je bilo v tistih časih že vse polno omikanih profesorjev, duhovnikov, zdravnikov. Poleg profesorja Konška bil je Drobnič, ki je izdajal namesto „Celjskih novin“ l. 1852. „Slovensko čbelico“; prišla sta takrat za suplenta na gimnazijo v Celji Slovenca: Francelj, ki je umrl pred par leti v Varaždinu kot znan domoljub in književnik, in g. Črnovšek Ferd., ki kot vpok. kr. brzojavni upravitelj v Krškem živi. Takrat je bil v Celji tudi profesor Kocen, znani zemljepisec in izdajatelj zemljevidov in atlasov. On je bil duhovnik in rodом slovenski Štajerec. Od slavnih duhovnikov zasluži poleg že omenjenega blagega opata Voduška (l. 1848. je postal že opat) imenovan biti prezaslužni književnik naš preč. Ig. Orožen, takrat vikar v Celji. Orožen je bil pozneje (do novih šolskih postav) cerkveni deželni šolski nadzornik. V tej dobi je bil ta blagi učeni mož, ki je zdaj stolni prošt v Mariboru spisal baš v Celji svojo „Celjsko kroniko“. Od zdravnikov sta bila na glasu dr. Štef. Kočevar, in dr. Šubic, oba narodnjaka, posebno Kočevar, ki je dočakal prav visoko starost. Ta je bil znana blaga duša slovenska.

Sveda je bilo veliko mož v Celji, ki so ovirali slovenski napredek. Take ovire so bile zlasti prvi uradniki in gimnazijski ravnatelji. Slednji so bili veliko let (od početka gimnazije 1808 pa dobro do 1850) duhov-

niki iz benediktinskega reda. Pozneje pa je bil znani Premru, ki sam Slovenec vendar nič za Slovence maral ni. Premru je bil 20 let ravnatelj v Celji (od 1850—1870), pa je bil že ondi okoli l. 1840. profesor, potlej je bil šel v Zagreb za ravnatelja od koder so ga bili kot ponemčevalca iztirali. Premru je vendar dijake slovenske rad podpiral in rad imel, v srcu je gotovo bil Slovenec. V letih 1864—1872 se je pod njegovim vodstvom v cerkvi pelo slovenski, nemški in latinski, vsako nedeljo drugače. Slovenski dijaki so imeli takrat svoj zbor, ki sta ga vodila Štifter in dr. Kukovič (umrl že). O tem je Premrou vedel, kakor je tudi znal, da so dijaki slovenske časnike brali n. pr. „Slov. Glasnik“.

Po viharni dobi 1848. in 1849. leta nastopilo je nazadovanje v narodnem in društvenem življenju. Potlej je pa menda tudi v Celji vsako gibanje za nekaj let zadremalo. Kar se je bilo popred dobrega ukrenilo, je zdaj zaspalo. Vendar so se pa Nemci, nemškutarji in Slovenci zopet zbudili, ko se je začela ustavna doba približevati. Celjske nemške stranke prijatelji osnovali so bili svojo kazino l. 1857. Društvo morebiti ni bilo tako izključno nemško, od začetka, a pozneje je postalo. Pridružilo se je pa kazini vse polno uradnikov, profesorjev — če je verjeti našemu poročevalcu Fasslu — med njimi celo-okrožnega sodišča predsednik Rak, ki je bil pobožen mož, a zelo nemškutarski.

X Zdaj pa Slovincem ni družega ostajalo, kakor da so si tudi oni osnovali svoje društvo namreč čitalnico. To je bilo

l. 1861. V življenje se je obudila največ po prizadevanji celjskega trgovca Kapusa, ki je bil ves čas njen največji podpornik. Rajni Kapus, rodom Kranjec, bil je tudi med prvimi ustanovniki celjske hranilnice, ki je zdaj žalibog v nemških rokah. Ta zavod, ustanovljen od mesta, ni še 20 let in vendar zelo bogat. Ko se je čitalnica otvorila, bil je pri tej slovesnosti navzočen tudi sam takratni celjski župan Stepišnik, brat bivšega mariborskega škofa. (G. Stepišnik je bil postavil most čez Savo na Vidmu.) To kaže, da takrat še ni bilo v Celji sedanje nemške nestrpljivosti.

Čitalnica je imela svoje prostore najprvo v Tappeinerjevi hiši; nasproti sedanji hiši mestne hranilnice; potlej pa pri Valantu, v hiši g. profesorja Krušica. Prvi in dolgoletni njen predsednik je bil ranjki dr. Štef. Kočevar, eden prvih štajerskih domoljubov od l. 1848. pa do njegove smrti pred devetimi leti. Njegova desna roka je bil pokojni Kapus.

Čitalnica se je v vseh časih lepo razvijala in se postavljala kazini na stran. Dijaki so smeli njene veselice tako obiskovati, kakor one v kazini. Bila je pač čitalnica središče celjskih in družih slovenskih domoljubov.

Zdaj je pa Celje samo, ki šteje že toliko narodnih zavodov, postalo središče vseh Spodnje-štajerskih Slovencev, in kmalo se bode prerokovanje pokojnega Slomška izpolnilo, ko je rekel, da Celje v petdeset letih slovensko mesto postane.

(Dalje prihodnjč.)

Razne stvari.

(„Zbirka domačih zdravil“) kakor jih rabi slovensko ljudstvo. S poljudnim opisom človeškega telesa. To je naslov knjižici, ki je ravnokar izšla v drugem natisu. Vse pripomočke nasvetovane v tej knjižici pretresal je nadzdravnik usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem in se prav pohvalno izrekel o njih. — Gotovo bomo vstregli našemu ljudstvu s to zbirko, posebno sedaj, ko cvetlice ravno dozorevajo. — Dobiti je pri Dragotinu Hribarju v Celji za ceno 40 kr., če se pa pošlje po pošti stane 5 kr. več.

(Slovenska kuharica) ali navod okusno kuhati navadna in imenitna jedila. Spisala in na svetlo dala Magdalena Pleiweis. V Ljubljani 1890. — Založil Henrik Ničman. 320 strani 8° z dvojnatisim kazalom: 1. Navadno kazalo. — 2. Jedila po abecedi. Velja 1 gld. 50 kr., vezana 1 gld. 80 kr. — V

naročbo se priporoča Katoliška bukvarna v Ljubljani, Stolni trg št. 6.

(Nesreče na železnicah) se dan za dnevom prigodé po Nemškem, Francoskem in drugod. Zadnjič bi se bila še blizo Zagreba skoro velika nesreča pripetila, ko je narasli potok odnesel most železniški.

(Vremenski pregovori):

Če sv. Marjete dan dežuje,

To kmeta zelo nadleguje.

Če sv. Jakoba dan,

Sije solnce cel'dan,

Pomeni to bodoči mraz.

Če pa dežuje,

Te mraz tako hitro še ne nadleguje.

Pasji dnevi svetli jasni,

Letina ti dobro hasni.

V pasjih dnevih dež,

Treba biti večkrat teš!

(Prebrisan Italijan med roparji.) Ko so bili zadnjič roparji na Turškem vlak ustavili, bogate popotnike ujeli in seboj vzeli ter še le proti veliki odškodnini izpustili — bil je med popotniki tudi bogat Lah, ki je imel seboj veliko svoto denarjev. Zapazivši nevarnost, se dolgo ne premišluje. Vozeč se v vozu, kjer je bila v steni postelja z žimnico, vzame mahoma žimnico iz truhice ter se sam vanjo in v steno skrije ter ondi čepé skrit pričakuje, dokler niso roparji z ujetimi popotniki odšli.

(Kako ameriški časniki naročnike privabijo). Pripoveduje se, da je urednik nekega lista 2000 otrok povabil v goste ter jim dal obilo jagod in slaščic ter 30.000 kolačev. Otroci so na to doma urednika hvalili ter naklonili stariše, da so se na list naročili.

(Putika ali revmatizem) se dobi, če po vročem in naglem delu takoj mirujemo. Kri zastane v mišicah (mesu), kar povzroča, tako strašanske bolečine, katerih se dolgo ne rešimo, navadno ne pred, dokler se ne kopljemo v toplicah. Potlej smo še strašno slabi. Naše mišice — po nasvetu imenitnega zdravnika — dobe pa prej svojo prejšnjo moč, ako jih stiskamo in gnetemo ako se telovadimo, s palicami z utežami s stoli in kakoršnim koli orodjem.

(Mrlič ali sluga). Prijatelj našega lista nam poroča: Bil sem zadnjič v Z. Tukaj si ogledam veliko pokopališče za gornjim mestom. Mikale so me tudi mrtvašnice. Sam postopam po mirodvoru in tudi po mrtvašnicah, katerih je vse polno za slučaj namreč, če bi ob času kužne bolezni veliko mrličev bilo. Ogledujem si te celice in ležišča kamor mrliče polagajo. Vidim, kako je k zglavju ali k vznožju hišni telegraf napeljan, da mrlič pozvoni, če bi bil le na videz mrtev in se probudil, kar se, kakor znano, včasih pripeti. Ko stopam — sam sem bil — ni bilo sicer po noči — ampak mirno in tiho je bilo vendar kakor o polnoči — od ene do druge mrtvašnice. Vse so bile prazne — vendar sem v svoji domišljiji videl nesrečnega na videz mrtvega ki se je — o groza — zopet zbudil. Kar stopim menda že v zadnjo mrtvašnico ali — v sobo kakšnega služabnika. Tukaj je nekdo ležal — bil živ ali mrtev, tega ne vem — ali okoliščine, sličnost njegove sobe njegovega ležišča, njegove črne odeje z mrtvašnicami in mrtvaškim odrom — vse to me je s strahom navdalo, da sem mislil, ko je mož belo roko stegnil, da se je mrlič probudil. Šel sem hitro nazaj v mesto in potolažil svojo domišljijo.

Smešnice.

(Kmetič in časnikar.) Kmetič: Kako morete li toliko novic zvedeti? Ali jih Vam ljudje sami radi povedó? Časnikar: Kaj še, veliko je treba s popraševanjem in poizvedovanjem od ljudi izvabiti. Kmetič: O, to morate imeti nabrušen jezik. Poslušalec: Ali pa nabrušene škarje. —

(Pomoček zoper vročino v šoli). Učitelj, ki je rad šolskemu nadzorniku tožil o nerednostih in težavah, ki jih provzročuje zdaj premrzlo, zdaj prevroče vreme, prosil je, naj mu šolski nadzornik svetuje, kako naj bi vročino otrokom in sebi olajšal. Nadzorniku, kateremu je bilo že vedno to tarnanje nadležno, odpiše mu na kratko: Ognjegasci naj Vam brizgalko posodijo, pa oškropite dobro sebe in mladino.

(Dvounno). Mlado, izvrstno učiteljico pohvali novo došli za šolski napredek vnet nadzornik tako-le vpričo otrok: Vaša gospodična učiteljica vas tako lepo uče, otroci, da bi jaz sam hotel k njej v šolo hoditi in jo poslušati. —

(Kaj ženskam dovolijo in kam ženske silijo). V državnem zboru je glasoviti poslanec Lueger pripovedoval, da so v Gradci dali služkinji sposobnostno spričevalo, izvrševati moško krojaštvo. — V Benetkah so pa hoteli vzeti v vojake deklico. V zapisnik med vojaške novice je prišla na ta način po pomoti, ker ima krstno ime, katero si daje na Laškem možkim in ženskam.

(Kdaj Slovenec nemško govori).

Poglejmo v oštarijo,
Kaj se notri godi,
En kmetič vince pije,
Ma' nemšk' govori.

(Odlomek iz narodne, še ne priobčene pesmi).

(Nesporazumljenje). V železniškem vozu, kjer se ne bi smelo kaditi, zapali vpričo gospe gospod smodko. Gospa, nevoljna nad tem, vpraša v voz stopivšega kondukterja: Ali se sme tukaj kaditi? Konduktter morebiti kadečega gospoda videl ni ali pa je bil hudomušen ter je odgovoril: Ako gospodje dovolijo, le kadite gospa.

Učitelj vpraša učence začetnike: Janez ima v aržetu 5 jabolk, pa tri pojé. Koliko mu jih še ostane? „Pet,“ pravi jeden izmed boljših računarjev. Kako to? se začudi učitelj. „Tri jabolka ima v želodeci dve pa v aržetu,“ bil mu je kratek odgovor.

(Slovniška zastavica). Kakošna je snažna deklica, kadar se skopje in umije?

Odgovor: Osnažena

Stanovanje

obstoječe iz (1)

6 sob, kuhinje in ostalimi pripadajočimi prostori

odda se s 1. avgustom v hiši št. 1 „Pri zelenem travniku“ (Sovodna).

Tri dijake

boljših hiš, sprejme odlična rodbina na hrano in stanovanje. — Več pove uredništvo našega lista. (13) 1=3

IVAN KAPUS,

narodni brivec (11) 2

Graške ulice šte. 1. v Celji.

Priporočam se visokočastiti duhovščini, gospodom učiteljem, trgovcem in sl. občinstvu za vsa v mojo stroko spadajoča dela. — Zagotavljam dobro, hitro in ceno postrežbo.

Zaloga popirja, pisalnega in risalnega orodja

Dragotin Hribar-ja

v Celji,

priporoča gospodom trgovcem in prodajalcem za prihodnje šolsko leto:

Zvezke, Hardtmuthove in druge razne svinčnike, najboljša peresa, črnilo, plošče (tablice) od kamena in popirja, črtalnike, kreda, brisalke, gobe, ravnila, torbice, peresnike, pušce in škatlje, žepne nože, šolske knjige. Potem vsakovrstni popir za pisanje, zavihanje, barvani, svilnati, pivni popir itd.; zavitke vseh velikosti in kakovosti, trgovske knjige i. t. d., i. t. d.

po najnižih cenah.

Uzorcji in cene pošljejo se takoj na zahtevanje.

Nadejaje se obilih naročil, priporoča se z velespoštovanjem

Dragotin Hribar.

Zbirka

DOMAČIH ZDRAVIL,

kakor jih rabi

slovenski narod.

S poljudnim opisom

človeškega telesa.

Drugi natis.

Dobiti je v Celji pri založniku Dragotin Hribar-ju. Cena 40 kr., s pošto 45 kr. — Na prodaj je tudi v „Katoliški bukvarni“, J. Giontini-ju in M. Gerber-ju v Ljubljani.

— Prekupei dobijo popust. —

✻ Zaloga specerijskega blaga ✻

Milan Hočevar

✻ Celje, Graška cesta, 3 ✻

Velika zaloga vsakovrstne kave, sladkorja, čokolade, kakao, riža, finega olja, vinskega kisa, raznovrstnega čaja, pravega ruma, slivovke sremske, kranjskega brinovca, kognac, vinskega žganja, najboljša štajerska in avstrijska vina v butilkah, malaga, madeira, sheri in raznega šampanjca, svinjske masti, masla, švicarskega in parmazanskega sira, ogrskih salam, sardel, sardin, makaron, južnega sadja, sliv, lešnikov, najboljše moke, vsakovrstnih popolnoma zanesljivih semen i. t. d., i. t. d., i. t. d.

Raznovrstne mineralne vode.

Zagotavljam zanesljivo in najcenejšo postrežbo v kljub vsaki konkurenci.